

Hoe gaan jongeren om met de coronacrisis?

Een onderzoek naar de beleving van de coronacrisis onder middelbare scholieren

Foto: Bregje Pontzen

INHOUD

1.	Inleiding	3
2.	Deelnemers	4
	2.1 Kenmerken deelnemers	5
3.	Resultaten	8
	3.1 Maatregelen en situatie op school	8
	3.2 Missen van lessen en leerachterstanden	15
	3.3 Maatregelen algemeen en beeldvorming	22
	3.4 Mentale gesteldheid	28
	3.5 Eindexamenkandidaten	34
	3.6 Leerlingen die tot een risicogroep behoren	37
4.	Samenvatting resultaten	40
5.	Bijlagen	45

1. Inleiding

Aanleiding

Stemmingmakers, het onderzoeksbureau van Scholieren.com, heeft via een vragenlijst een peiling uitgevoerd onder bijna 1500 middelbare scholieren. Jongeren worden hard geraakt door de coronamaatregelen, maar toch horen we weinig over hoe zij de crisis beleven. Er wordt in de media en in de politiek veel gezegd over middelbare scholieren, maar deze groep komt zelf niet veel aan het woord. De resultaten van dit onderzoek geven inzicht in de ervaringen, gevoelens en opvattingen van tieners omtrent de coronacrisis en de maatregelen.

Onderzoeksmethode

Op dinsdag 20 oktober is de vragenlijst verspreid via de website en social media-kanalen van Scholieren.com en via een mailing door Eindexamensite. In ruim een week is de vragenlijst 1577 keer ingevuld. 131 reacties waren niet bruikbaar omdat het niveau niet voldeed aan de criteria (zo had een grote groep mbo'ers de vragenlijst ingevuld), omdat er niet-serieuze reacties werden gegeven in de open vragen of omdat de leeftijd niet overeenkwam met de doelgroep scholieren.

Soort vragen

De vragenlijst is opgedeeld in 4 categorieën: de maatregelen en de situatie op school, lesuitval en leerachterstanden, maatregelen in het algemeen en beeldvorming in media en politiek en tot slot de mentale gesteldheid. Daarnaast zijn er een aantal specifieke vragen gesteld aan eindexamenkandidaten en leerlingen die tot een risicogroep behoren.

2. Deelnemers

Respondenten

In de vragenlijst is gevraagd naar de achtergrondvariabelen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. 65 procent van de respondenten is een meisje en bijna de helft (48,9 procent) van de respondenten zit op het vwo.

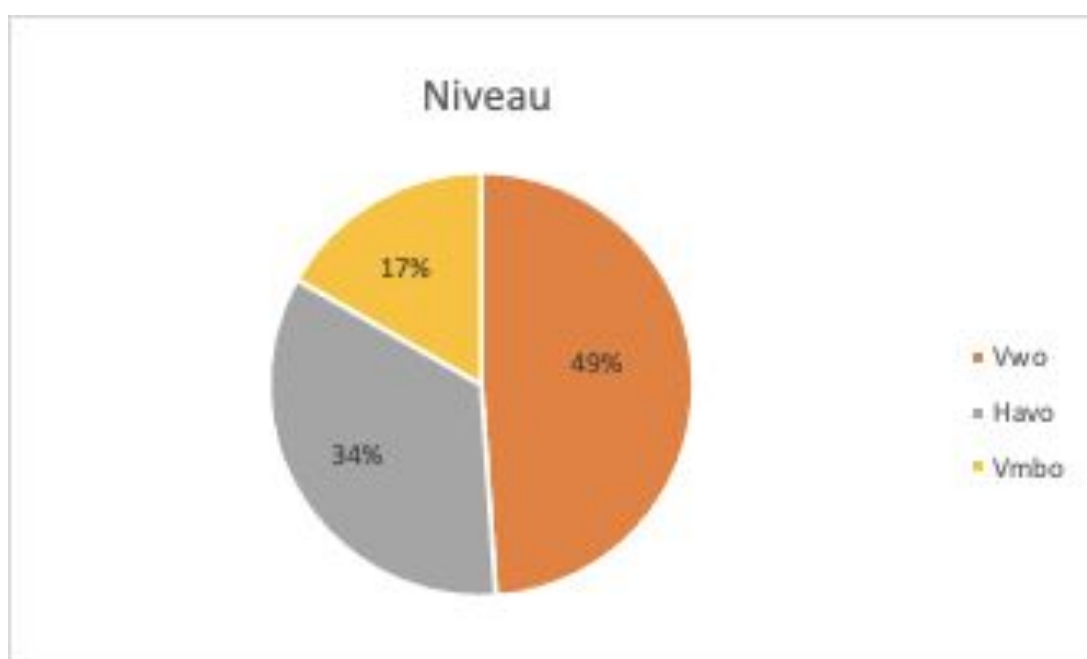
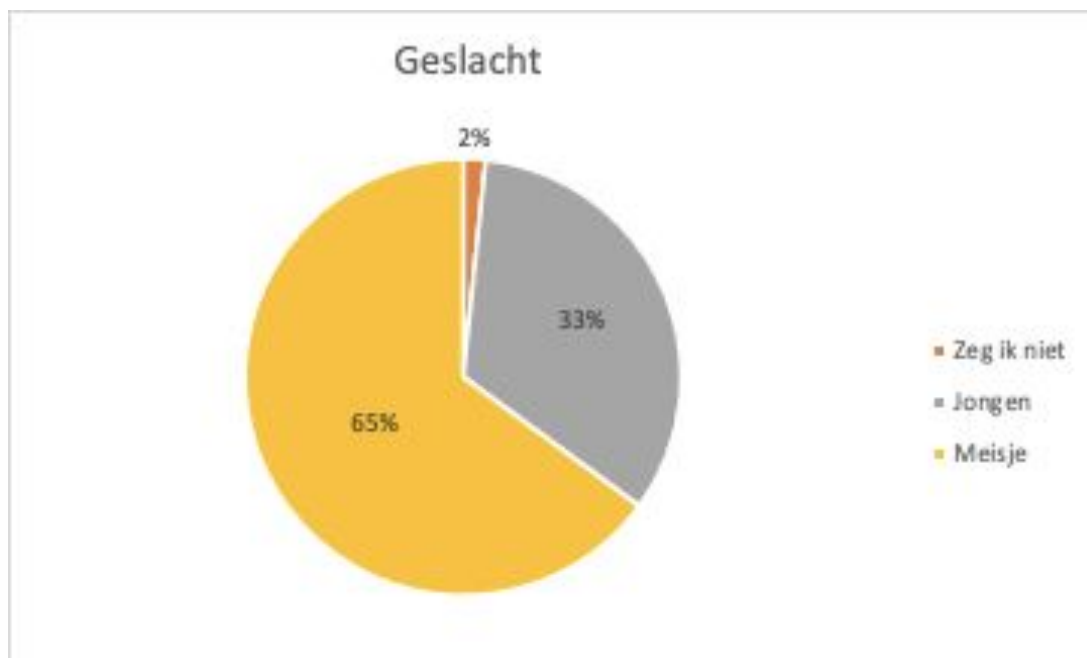
Representativiteit

Vanwege de ongecorrigeerde variabelen geslacht en opleidingsniveau, zijn de resultaten van het huidige onderzoek niet representatief voor de gehele populatie scholieren.

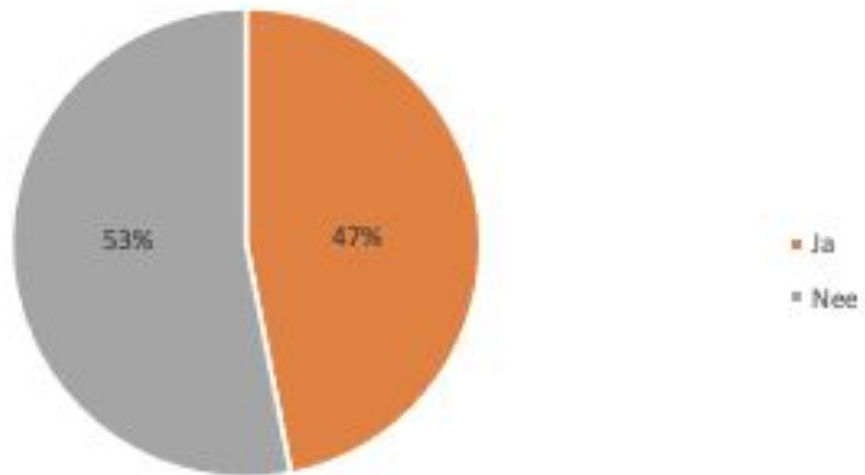
De resultaten zijn dus het best te beschouwen als een peiling die een beeld schetst van hoe jongeren de coronacrisis beleven.

2.1. Kenmerken deelnemers

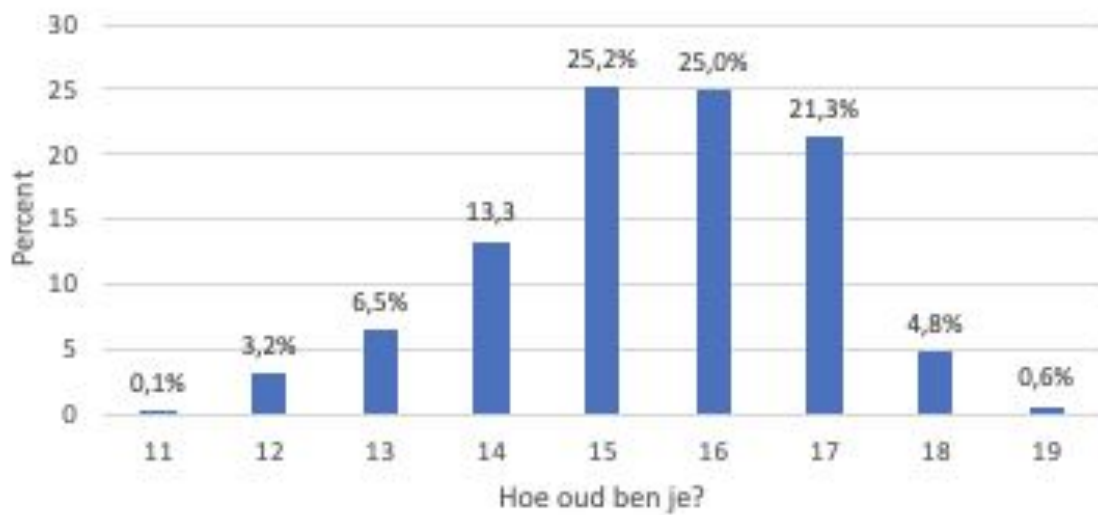
Totaal aantal deelnemers: 1.446

Eindexamenjaar

Leeftijd

Behoor je tot een risicogroep?

	Frequentie	Percentage
Nee	1348	93.2
Ja	98	6.8
Totaal	1446	100.0

Heb je je al eens laten testen op corona?

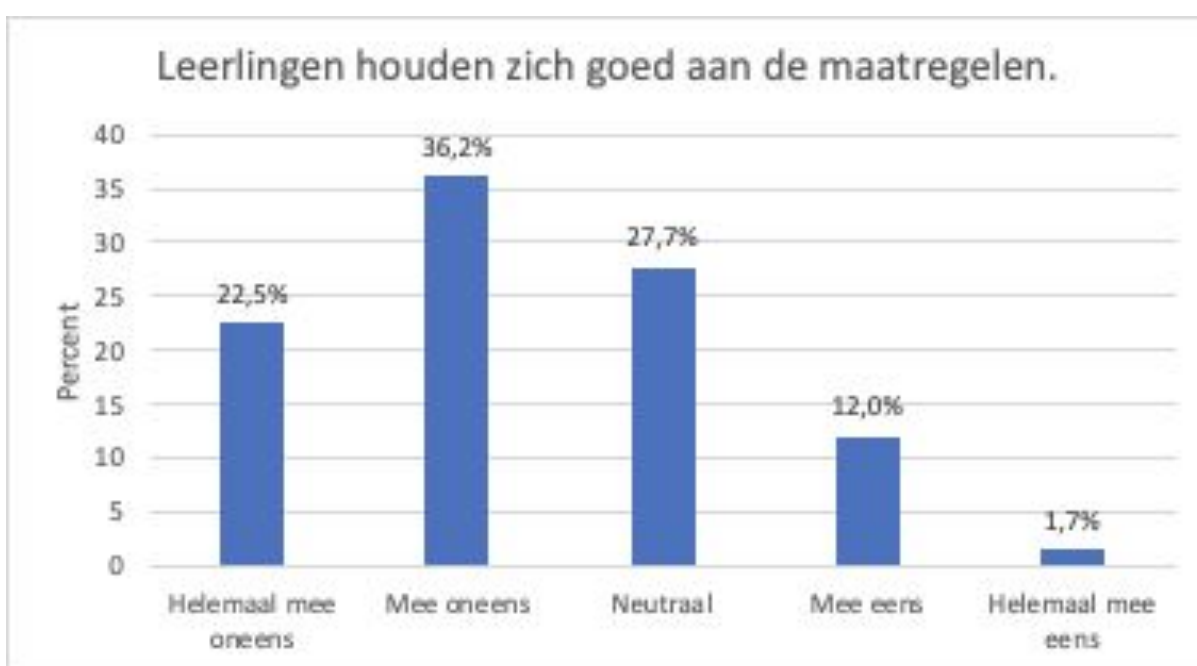
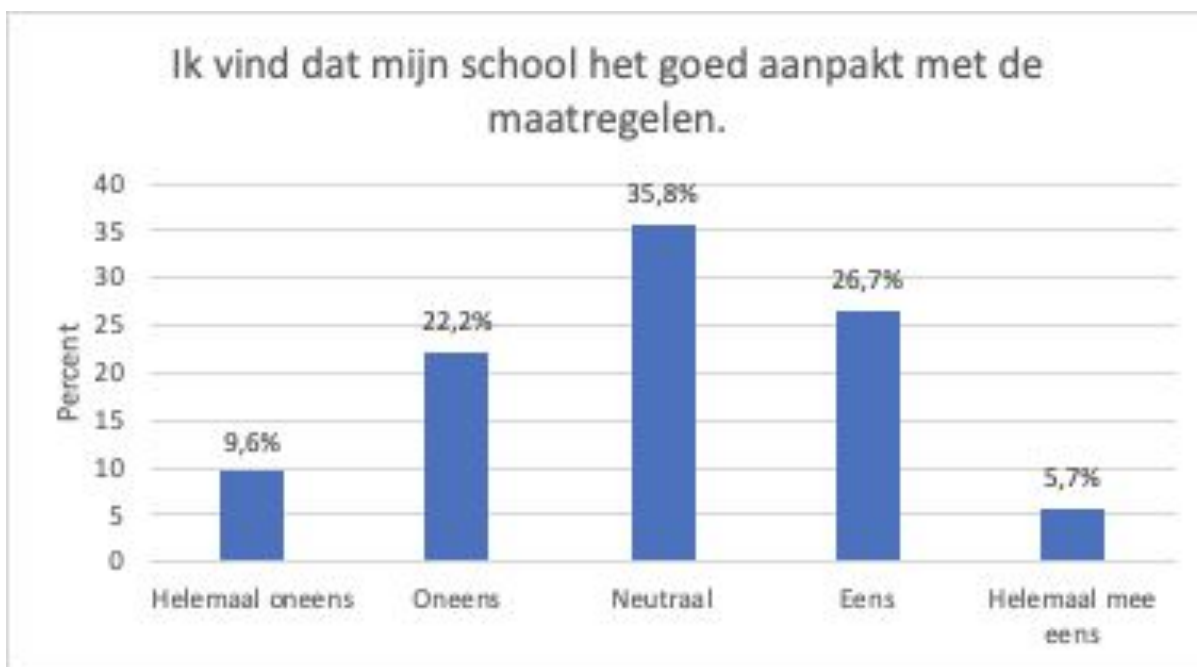
	Frequentie	Percentage
Nee	930	64.3
Ja	516	35.7
Totaal	1446	100.0

Ben je toen positief getest op corona?

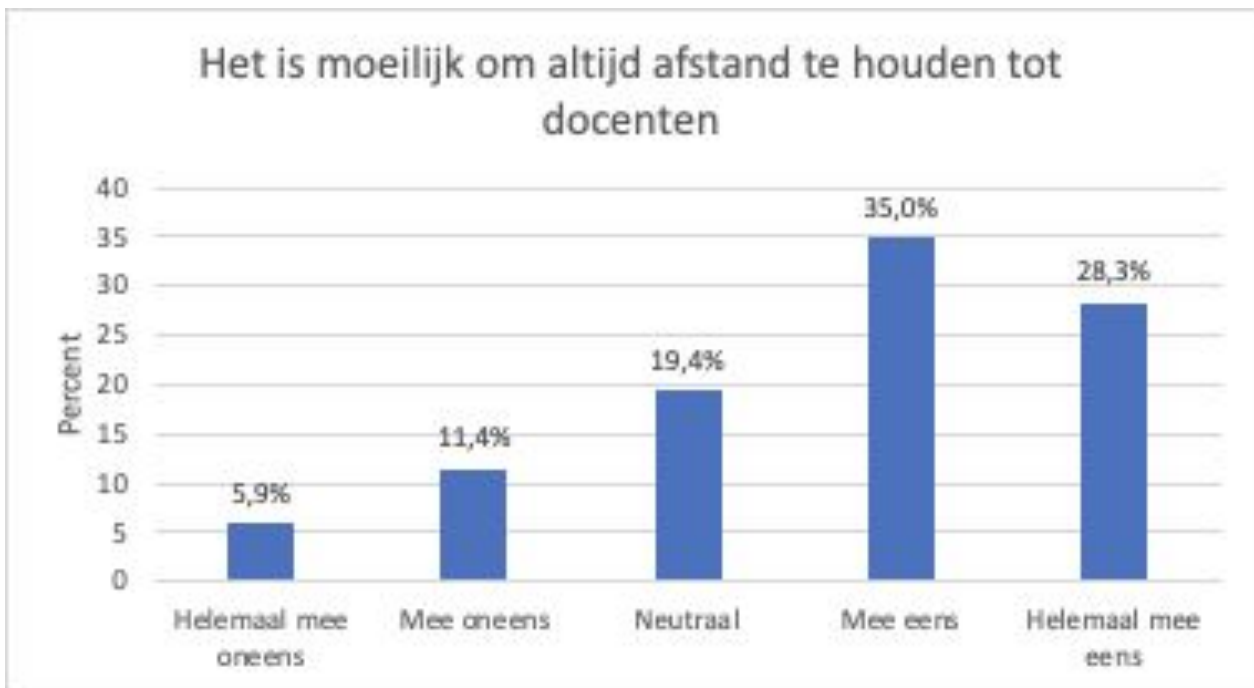
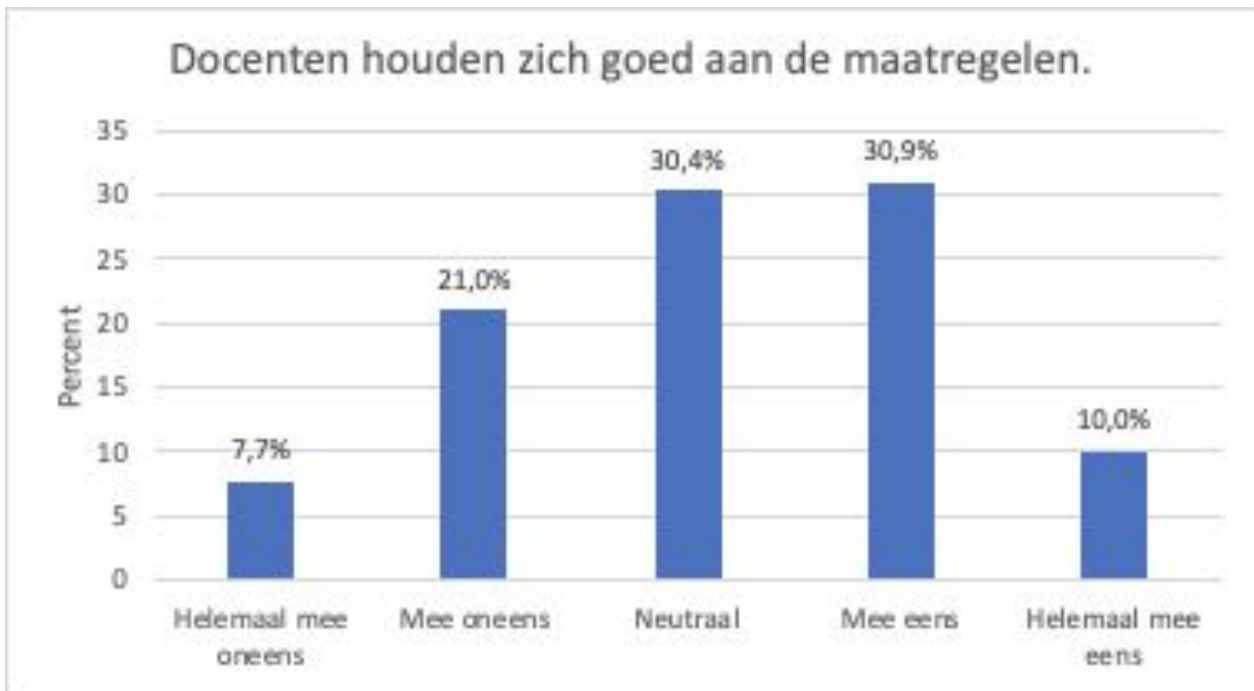
	Frequentie	Percentage
Nee	486	94.2
Ja	30	5.8
Totaal	516	100.0

3. Resultaten

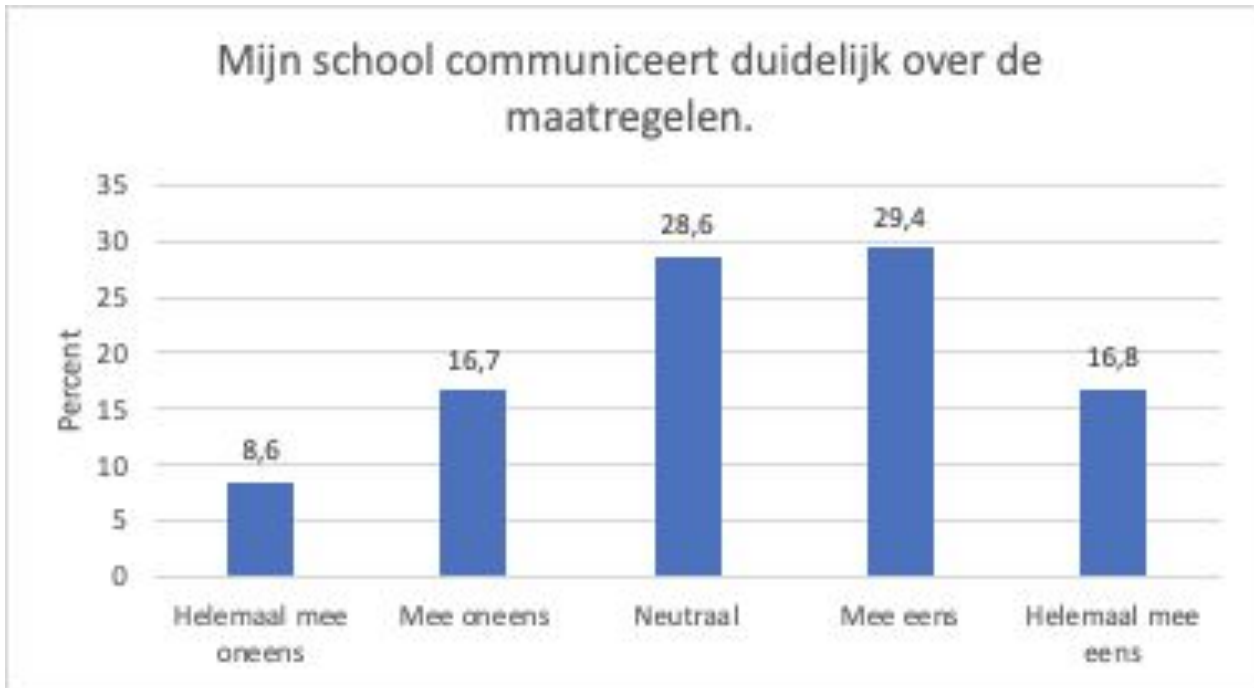
3.1 Maatregelen en situatie op school

3.1 Maatregelen en situatie op school

3.1 Maatregelen en situatie op school

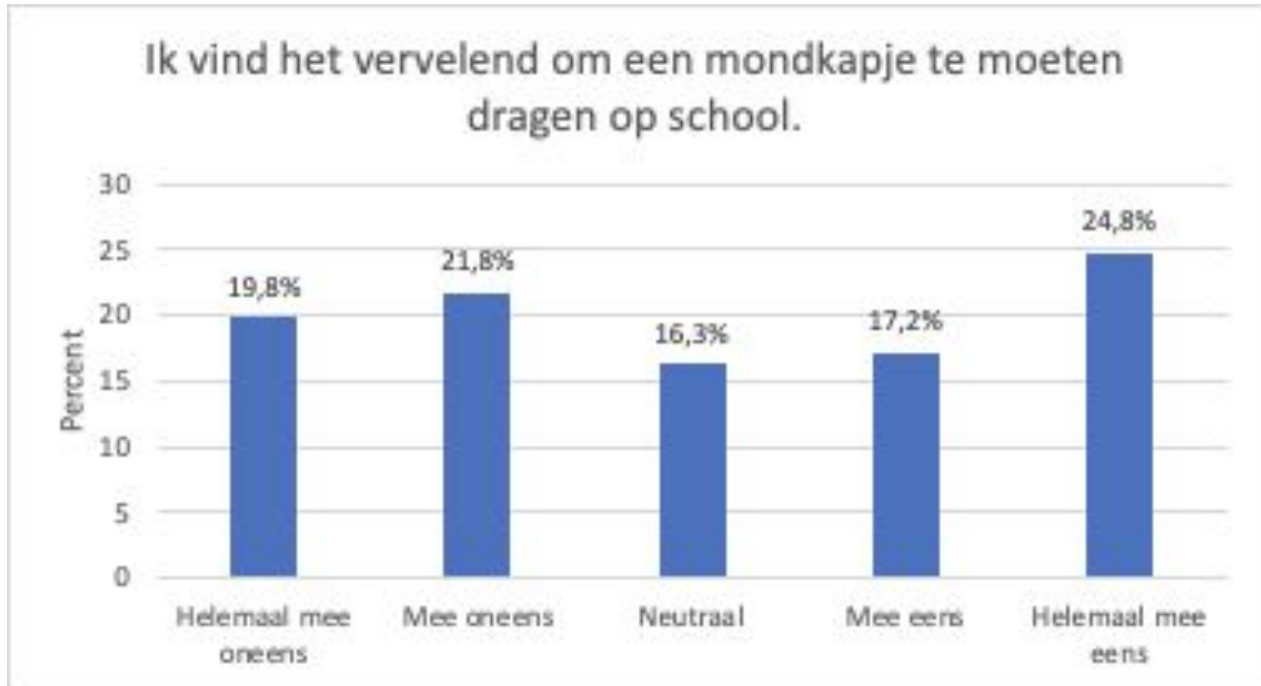
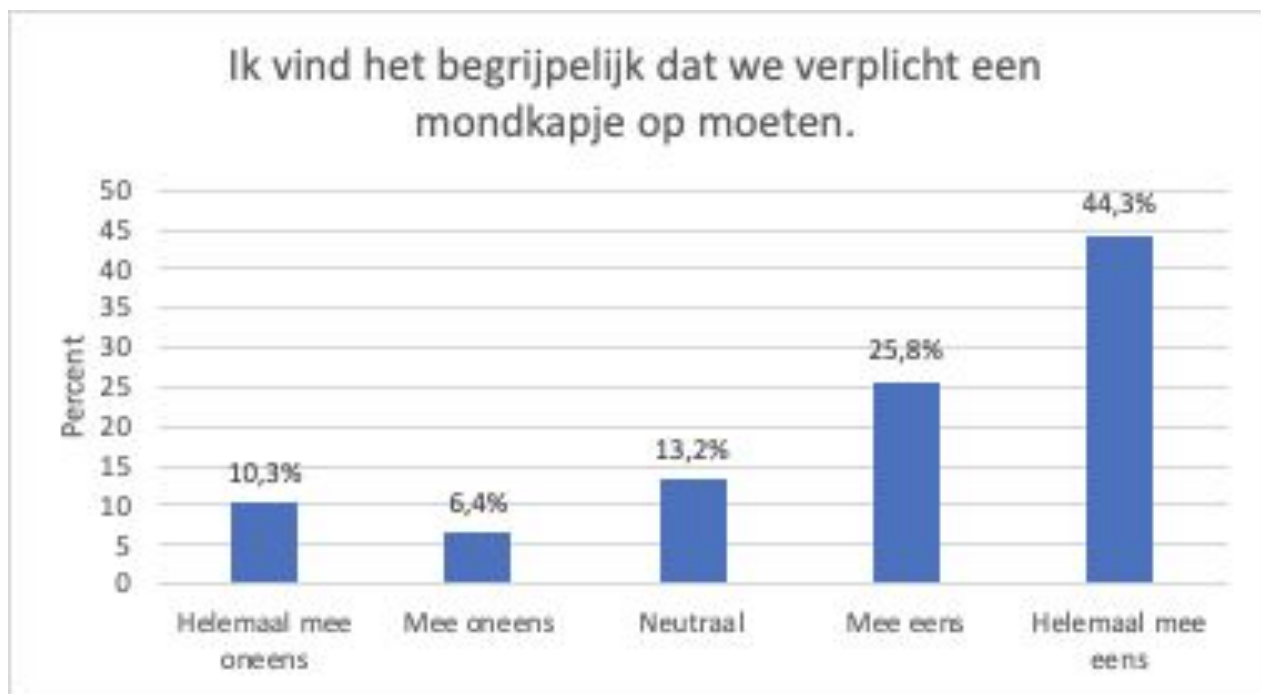

Wat gaat er mis in de communicatie? (open vraag, gesteld aan degenen die 'helemaal mee oneens' en 'mee oneens' hebben geantwoord)

Veel scholieren geven aan dat scholen niet of onduidelijk communiceren, dat mails wel naar de ouders worden gestuurd, maar niet naar leerlingen en dat communicatie vaak laat komt. Ook zeggen veel respondenten dat er inconsequent wordt omgegaan met de maatregelen. "Leerkrachten spreken elkaar tegen en we krijgen meerdere mails per dag met andere informatie", is een van de reacties. "De school verplicht mondkapjes, maar als je zonder mondkapje rondloopt in de gangen wordt er bijna niets van gezegd", antwoordt iemand anders.

Wat ook opvalt, is dat meerdere scholieren aangeven dat het niet gemeld wordt wanneer er een coronabesmetting op school is.

3.1 Maatregelen en situatie op school

3.1 Maatregelen en situatie op school

De mondkapjesplicht wordt op mijn school streng gehandhaafd.

	Frequentie	Percentage
Nee	796	55.0
Ja	650	45.0
Totaal	1446	100.0

Ik merk dat docenten het zwaarder hebben sinds de coronacrisis.

	Frequentie	Percentage
Nee	927	64.1
Ja	519	35.9
Totaal	1446	100.0

Waarom merk je dat? (open vraag gesteld aan de 519 scholieren die 'ja' hebben geantwoord op de vorige vraag)

Antwoorden die veel terugkomen zijn dat docenten vermoeid, prikkelbaar en gestrest overkomen. Wat het meest genoemd wordt als oorzaak, is dat er veel van de leraren verwacht wordt vanwege de crisis. "Het is lastig voor docenten om zowel fysiek als online les moeten geven", antwoordt een scholier. "Alles moet helemaal anders gedaan worden en zij weten soms ook niet hoe", zegt iemand anders.

Andere dingen die terugkomen in de antwoorden zijn: uitleg geven wordt bemoeilijkt omdat docenten afstand moeten houden, ze zijn prikkelbaar omdat ze politieagentje moeten spelen in de gangen en er is veel uitval van collega's, waardoor ze lessen van anderen moeten overnemen. Er is volgens de scholieren veel druk om de achterstand in te halen en om nu zoveel mogelijk stof te behandelen voordat de scholen mogelijk opnieuw gesloten worden. "Docenten vinden het moeilijk om ons voldoende te helpen en zich tegelijkertijd aan de coronamaatregelen te houden."

3.1 Maatregelen en situatie op school

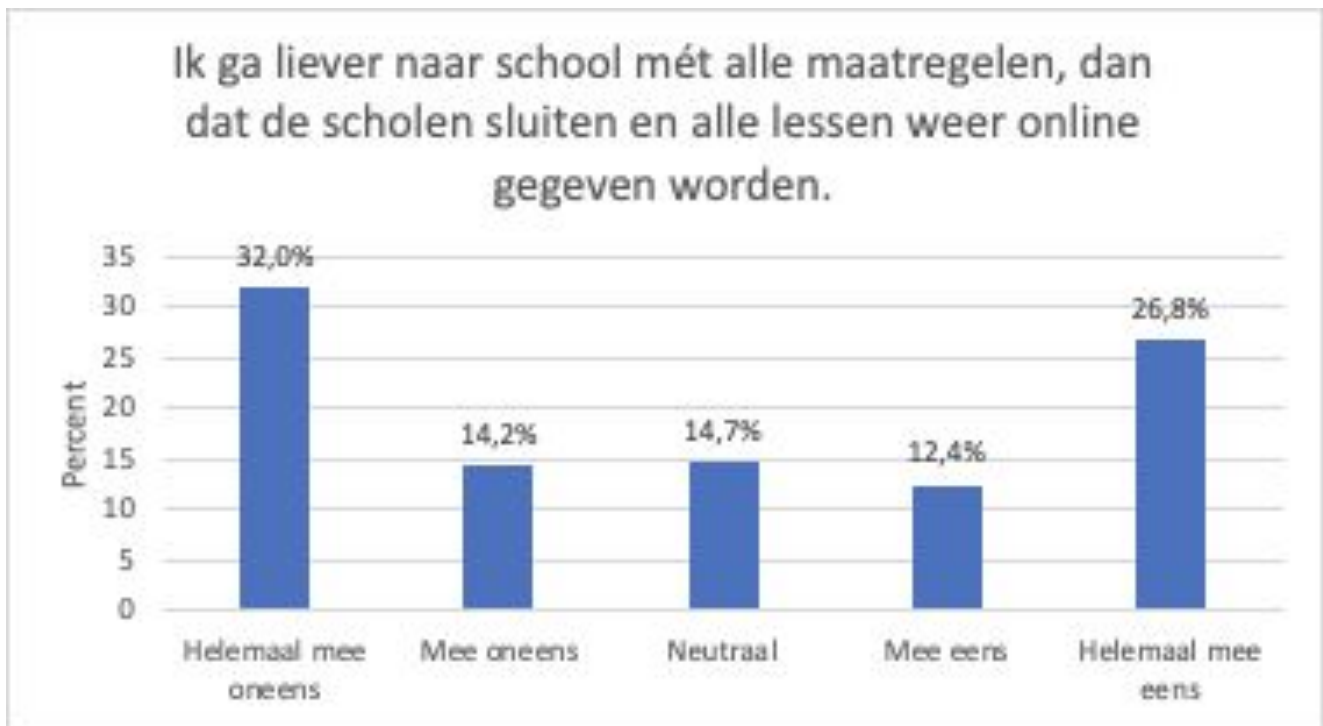
Moeten de ramen op jouw school open voor ventilatie?

	Frequentie	Percentage
Nee	93	6.4
Ja	1208	83.5
Nu niet meer	145	10.0
Totaal	1446	100.0

Wat vind je ervan dat de ramen open staan? (open vraag gesteld aan de 1208 scholieren die 'ja' hebben geantwoord op de vorige vraag)

Veel respondenten tonen begrip dat de ramen open staan, maar vinden het wel koud. Ze denken dat er daardoor juist veel mensen verkouden zullen worden, waardoor ze thuis moeten blijven. "Begrijpelijk, maar je wordt wel sneller verkouden waardoor je thuis moet blijven en een test doen", luidt een van de antwoorden. Een grote groep scholieren vindt het heel vervelend. Ze denken dat het niet langer uit te houden is, nu het steeds kouder wordt. "Extreem koud!!! Ben wel benieuwd hoe het straks moet gaan als het buiten echt koud gaat worden, want nu zit bijna iedereen al met een winterjas aan in de klas. Je voelt de wind door het lokaal trekken."

3.1 Maatregelen en situatie op school

3.2 Missen van lessen en leerachterstanden

Als ik milde klachten heb (bijv. af en toe niezen, snotneus), dan blijf ik thuis.

	Frequentie	Percentage
Nee	559	38.7
Ja	887	61.3
Totaal	1446	100.0

Wat gebeurt er bij jou op school als een leerling positief test? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Frequentie	Percentage
Gezinsleden (broertjes/zusjes) van deze leerling moeten thuisblijven	843	58.3
Alleen klasgenoten met klachten moeten thuisblijven	587	40.6
Alleen docenten met klachten moeten thuisblijven	351	24.3
De hele klas moet thuisblijven	255	17.6
Alle docenten die les hebben gegeven aan die leerling moeten thuisblijven	56	3.9
Alle docenten die les hebben gegeven aan die klas moeten thuisblijven	34	2.4

3.2 Missen van lessen en leerachterstanden

Bij mij op school zijn veel klassen deels leeg omdat leerlingen met klachten thuisblijven.

	Frequentie	Percentage
Nee	674	46.6
Ja	772	53.4
Totaal	1446	100.0

Ben jij al wel eens thuisgebleven omdat je (milde) klachten had?

	Frequentie	Percentage
Nee	627	43.4
Ja	819	56.6
Totaal	1446	100.0

De volgende vraag is alleen gesteld aan de 819 scholieren die wel eens thuisgebleven zijn

Heb je daardoor belangrijke lessen en/of toetsen gemist?

	Frequentie	Percentage
Nee	357	43.6
Ja	462	56.4
Totaal	819	100.0

3.2 Missen van lessen en leerachterstanden

De volgende vraag is alleen gesteld aan de 462 scholieren die wel eens lessen en/of toetsen hebben gemist.

Geeft het je stress dat je lessen en/of toetsen hebt gemist?

	Frequentie	Percentage
Nee	88	19.0
Ja	374	81.0
Totaal	462	100.0

Op mijn school zijn er extra regelingen getroffen voor leerlingen die een toets missen vanwege corona.

	Frequentie	Percentage
Nee	927	64.1
Ja	519	35.9
Totaal	1446	100.0

Er is lesuitval omdat docenten met klachten thuisblijven en er geen vervanging is.

	Frequentie	Percentage
Nee, vrijwel nooit	468	32.4
Ja, af en toe	681	47.1
Ja, regelmatig	297	20.5
Totaal	1446	100.0

3.2 Missen van lessen en leerachterstanden

Docenten die thuisblijven, geven hun lessen alsnog vanuit huis via een live-verbinding.

	Frequentie	Percentage
Nee, niemand	348	24.1
Ja, allemaal	230	15.9
Sommigen	771	53.3
N.v.t.	97	6.7
Totaal	1446	100.0

Ik heb het idee dat leerlingen op mijn school misbruik maken van corona (bijv. thuisblijven met zogenaamde 'corona-klachten' als ze niet geleerd hebben voor een toets/gewoon geen zin hebben).

	Frequentie	Percentage
Nee	429	29.7
Ja	370	25.6
Sommigen	647	44.7
Totaal	1446	100.0

3.2 Missen van lessen en leerachterstanden

Ik heb het idee dat ik een leerachterstand oploop/heb opgelopen vanwege de coronacrisis.

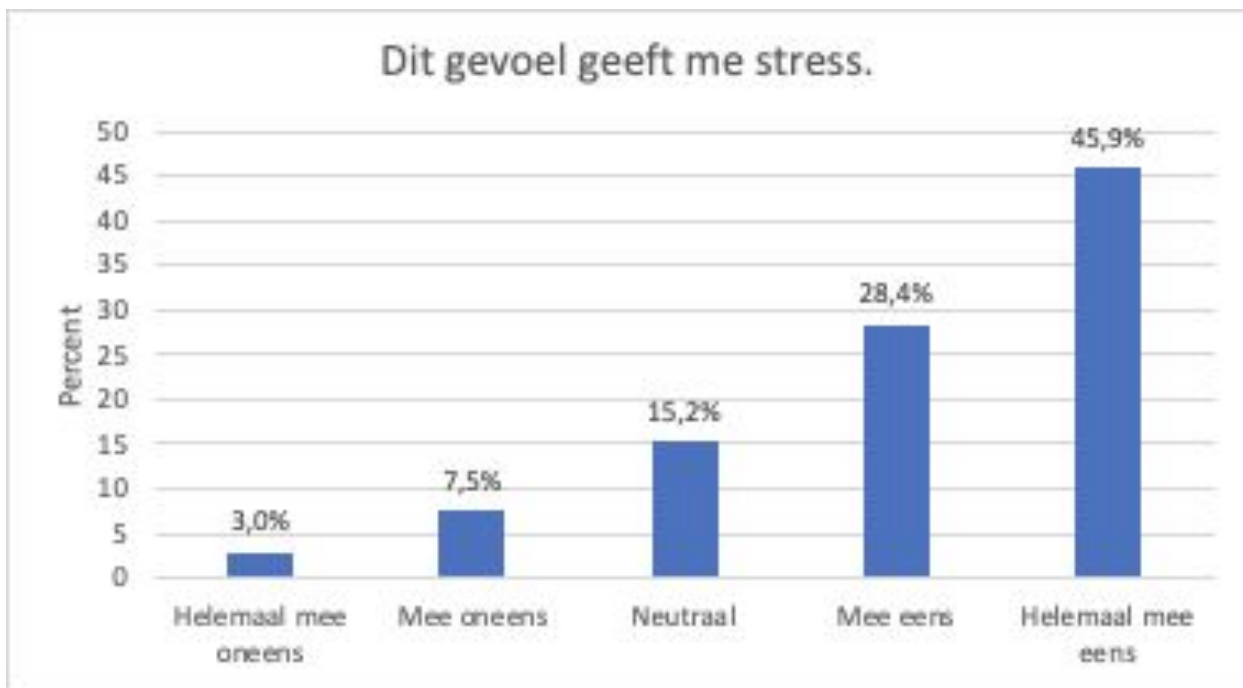
	Frequentie	Percentage
Nee	570	39.4
Ja	876	60.6
Totaal	1446	100.0

Ik heb het idee dat ik een leerachterstand oploop/heb opgelopen vanwege de coronacrisis - eindexamenkandidaten

			Ik heb het idee dat ik een leerachterstand oploop/heb opgelopen vanwege de coronacrisis.		Totaal
			Nee	Ja	
Zit je in je eindexamenjaar?	Nee	Aantal	364	403	767
		Percentage	47,5%	52,5%	100,0%
	Ja	Aantal	206	473	679
		Percentage	30,3%	69,7%	100,0%

3.2 Missen van lessen en leerachterstanden

De volgende vraag is alleen gesteld aan de 876 leerlingen die hebben aangegeven een leerachterstand te hebben opgelopen.

De volgende vraag is gesteld aan de 473 eindexamenkandidaten die hebben aangegeven een leerachterstand te hebben opgelopen.

3.2 Missen van lessen en leerachterstanden

Vergeleken met de online lessen van afgelopen schooljaar (vanaf de lockdown in maart tot aan de zomervakantie), vind ik de huidige situatie...

	Frequentie	Percentage
Slechter	491	34.0
Even goed	370	25.6
Beter	585	40.5
Totaal	1446	100.0

Ik zou het beter vinden als de scholen weer worden gesloten.

	Frequentie	Percentage
Nee	603	41.7
Ja	843	58.3
Totaal	1446	100.0

3.3 Maatregelen algemeen en beeldvorming media/politiek

Hoe vind je dat jongeren zich houden aan de maatregelen in vergelijking met andere leeftijdscategorieën?

	Frequentie	Percentage
Slechter dan andere leeftijden	456	31.5
Niet beter, niet slechter dan andere leeftijden	868	60.0
Beter dan andere leeftijden	122	8.4
Totaal	1446	100.0

Waarom vind je dat jongeren het slechter doen dan anderen? (open vraag gesteld aan de 456 scholieren die 'slechter' hebben geantwoord op de vorige vraag)

Wat veel genoemd wordt, is dat jongeren niet of slecht afstand houden tot elkaar en dat er veel feestjes worden gegeven. "Ik zie veel posts van vrienden en andere leeftijdsgenoten die alsnog feestjes geven me meer dan 4 mensen, of mensen die hun verjaardag vieren met groepen van echt 40 mensen." Veel respondenten geven aan dat het jongeren allemaal wat minder boeit omdat ze minder kwetsbaar zijn. Zo zegt iemand: "Jongeren nemen het minder serieus omdat ze niet in de risicogroep zitten." Ook zeggen veel scholieren dat het onduidelijk is wat wel en niet mag, omdat de regels voor jongeren vaak veranderen en/of tegenstrijdig zijn. "Het is tegenstrijdig omdat je wel met zijn allen op school mag zitten, maar niet bij iemand thuis." Een andere reactie: "Hoezo zijn 32 kinderen in een klas wel goed, maar mag je niet met 4 vrienden thuis zitten?"

Daarnaast zeggen veel respondenten dat jongeren zich er minder van bewust zijn dat ze, ook al zijn ze zelf minder kwetsbaar, het wel aan anderen kunnen doorgeven die wel in de risicogroep zitten.

3.3 Maatregelen algemeen en beeldvorming media/politiek

Waarom vind je dat jongeren het beter doen dan anderen? (open vraag gesteld aan de 122 scholieren die 'beter' hebben geantwoord op de vorige vraag)

Het meest voorkomende antwoord op deze vraag is dat deze scholieren het idee hebben dat jongeren zich goed aan de maatregelen houden, zoals het dragen van mondkapjes en het houden van afstand, terwijl ouderen lakser zijn. Ze ervaren dit vooral in het openbaar en in winkels. Een paar respondenten illustreren dit aan de hand van het gedrag van mensen in de supermarkt, bijvoorbeeld: "Ik werk in de supermarkt en alle jongeren doen wel een mondkapje op als je dat vraagt. Het zijn de volwassenen die mij gaan staan uitschelden."

Ook vindt een aantal respondenten dat, omdat corona een minder groot gevaar is voor jongeren, maar ze zich toch aan dezelfde maatregelen moeten houden, ze wat meer waardering verdienen. "Omdat het voor jongeren een veel grotere uitdaging is om sociale contacten en alles wat normaal is op onze leeftijd te beperken", luidt een van de antwoorden.

3.3 Maatregelen algemeen en beeldvorming media/politiek

Waarom vind je de maatregelen onterecht? (open vraag gesteld aan de scholieren die 'Helemaal mee oneens' of 'mee oneens' hebben geantwoord op de vorige vraag)

Veruit het meest gegeven antwoord is dat jongeren het onterecht vinden dat ze wel met zijn allen in de klas mogen zitten, maar vervolgens niet met een kleiner groepje na school mogen afspreken: "Het feit dat we op school wel met 30 man in een lokaal zitten, maar we mogen thuis niet meer dan 3 vrienden uitnodigen en op straat met niet meer dan 4 (inmiddels 2 - red.) personen zijn. Het is gewoon echt krom." Daarnaast vinden veel scholieren het raar dat ze zich aan dezelfde regels moeten houden als de leeftijdsgroepen die kwetsbaarder zijn. "Het virus treft de jongeren niet/nauwelijks. Waarom zou ik hetzelfde behandeld moeten worden als iemand in de risicogroep?"

Verder valt op dat een vrij groot aantal scholieren vindt dat de maatregelen wel strenger zouden mogen. Zo reageert iemand: "Ik had liever gewild dat de maatregelen een stuk strenger waren. Op school voel ik me niet veilig met de andere leerlingen."

3.3 Maatregelen algemeen en beeldvorming media/politiek

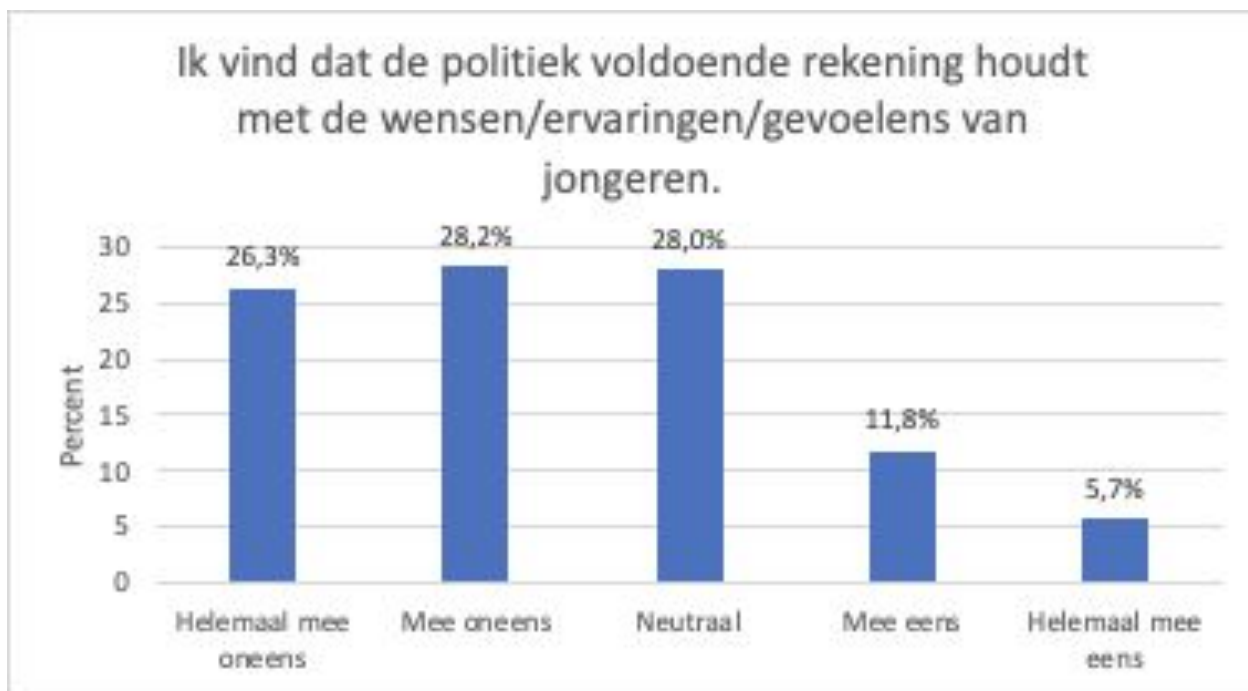
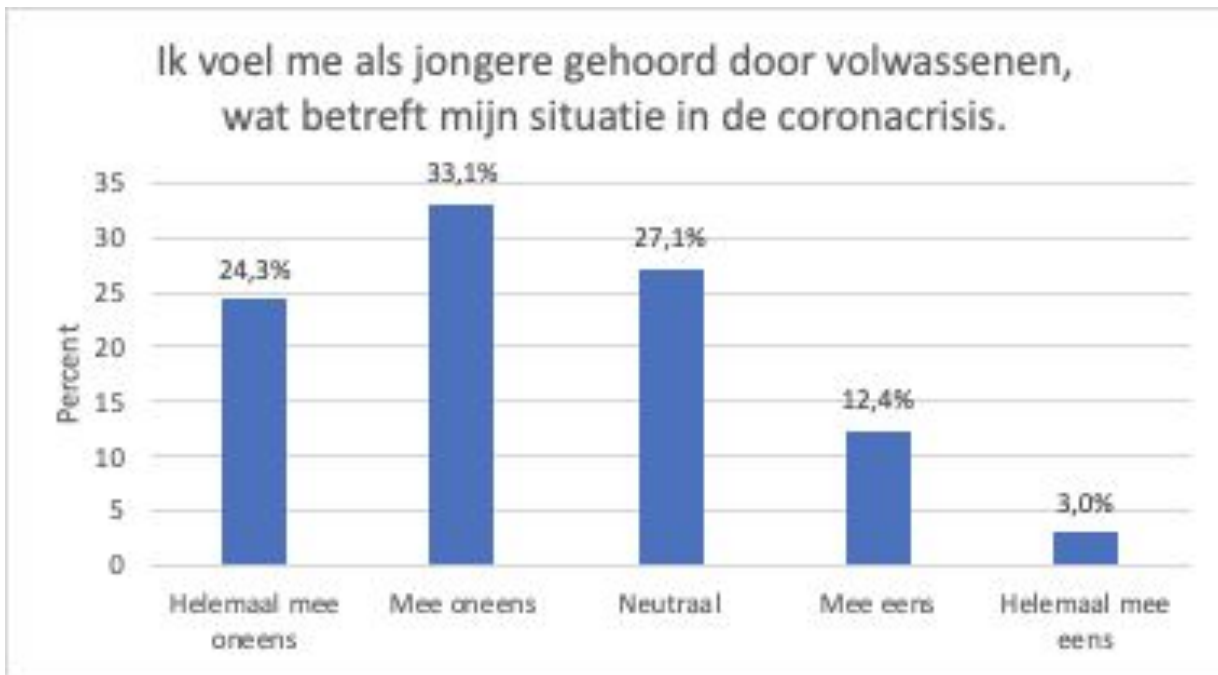

Waarom vind je dat het beeld niet klopt? (open vraag gesteld aan de scholieren die 'helemaal mee oneens' of 'mee oneens' hebben geantwoord op de vorige vraag)

De reactie die het meest terugkomt is dat jongeren vinden dat zij de schuld krijgen, terwijl ook volwassenen zich vaak niet aan de regels houden. Daarnaast vinden ze dat er in de media alleen gefocust wordt op de kleine groep die het 'verpest voor de rest'. "Als een kleine groep jongeren iets verkeerd doet, wordt het verteld alsof alle jongeren zich niet aan de regels houden", luidt een reactie. Iemand anders vindt ook dat er niet voldoende naar jongeren geluisterd wordt: "Er wordt eigenlijk nooit echt met een jongere gepraat over hoe die het ervaart, het zijn altijd volwassenen".

Veel scholieren vinden het onterecht dat jongeren de schuld krijgen van de tweede golf: "Er wordt in de media gezegd dat de jongeren waarschijnlijk (door de zomervakantie) verantwoordelijk geweest zijn voor de tweede corona golf. Ik vind dit echt niet kunnen. Veel mensen zijn op vakantie geweest, niet alleen de jongeren. Het is gewoon lekker makkelijk de schuld aan de jongeren te geven."

3.3 Maatregelen algemeen en beeldvorming media/politiek

Wat zijn dingen die jij graag anders zou zien in de communicatie naar jongeren over de coronacrisis? (open vraag gesteld aan alle scholieren)

De twee dingen die in de antwoorden op deze vraag het meeste naar voren komen zijn 'meer begrip' en 'beter luisteren'. "De overheid zou de jongeren beter kunnen betrekken in de situatie en ze laten meedenken", luidt een reactie. Iemand anders reageert: "Het zou fijn zijn als schoolleidingen en de politiek naar onze twijfels en zorgen zouden luisteren. Wij hebben ook gevoelens. Luister er alsjeblieft naar."

Ook zou de communicatie volgens veel scholieren wat duidelijker mogen. zo reageert iemand: "Dat er betere uitleg komt over de maatregelen, want voor veel jongeren is het onduidelijk waardoor ze het niet nodig vinden om zich eraan te houden." Een aantal respondenten zou het prettig vinden als er een aparte site of platform zou komen met daarop alle maatregelen voor jongeren onder de 18 op een rijtje. Ook zou het taalgebruik wat beter afgestemd mogen worden op jongeren, volgens sommigen.

3.4 Mentale gesteldheid

Ik voel me sinds de coronacrisis...

	Frequentie	Percentage
Slechter dan ervoor	692	47.9
Hetzelfde als ervoor	584	40.4
Beter dan ervoor	170	11.8
Totaal	1446	100.0

Sinds de coronacrisis voel ik me wel eens... (meerdere antwoorden mogelijk)

	Frequentie	Percentage
Gestrest	962	66.5
Vermoeid	824	57.0
Eenzaam	624	43.2
Verdrietig	516	35.7
Hopeloos	494	34.2
Boos	382	26.4
Angstig	368	25.4
Geen van bovenstaande	215	14.9

3.4 Mentale gesteldheid

De volgende vraag is gesteld aan de 1231 scholieren die een of meerdere gevoelens hebben aangeklikt in de vorige vraag.

Heb je dit gevoel/deze gevoelens nu meer dan voor de coronacrisis?

	Frequentie	Percentage
Nee	187	15.2
Ja	1044	84.8
Totaal	1231	100.0

Jongeren worden door de coronamaatregelen...

	Frequentie	Percentage
Harder geraakt	524	36.2
Even hard geraakt	668	46.2
Minder hard geraakt	254	17.6
Totaal	1446	100.0

3.4 Mentale gesteldheid

Waarom vind je dit? (open vraag gesteld als vervolg op de vraag of jongeren harder geraakt worden)

Het antwoord dat het meest terugkomt onder de groep die vindt dat jongeren harder worden geraakt, is dat jongeren hun sociale leven missen. Bij andere leeftijdscategorieën heeft dit volgens hen een minder grote impact. "Als jongere is dit de tijd waarin je leuke spannende dingen moet gaan doen, niet alleen maar thuis zitten en naar school gaan", luidt een reactie. "Jongeren zijn hun uitlaatklep kwijt. We hebben geen sociaal leven meer, kunnen niet meer stappen, geen wedstrijden meer. Het leven is ontzettend saai", zegt iemand anders. Ook vinden ze dat de leerachterstanden een grote impact hebben en maken ze zich zorgen over de toekomst. "Ik en veel anderen hebben zware leerachterstanden opgelopen en daar wordt voor zover ik weet geen rekening mee gehouden." "De impact op jongeren is groter omdat het missen van school invloed heeft op je toekomst."

Van de scholieren die vinden dat ze even hard geraakt worden als andere leeftijdscategorieën is het meestgehoorde antwoord dat iedereen dingen moet inleveren. Een 14-jarige vwo'er vat dit als volgt samen: "Iedereen wordt hard geraakt door de coronacrisis. Veel ouderen vallen in de risicogroep en zijn eenzaam. Volwassenen maken zich zorgen om hun werk. En jongeren krijgen enorme stress van school en mogen hun vrienden niet meer zien."

Van de groep die vindt dat jongeren minder hard geraakt worden, zeggen de meesten dat jongeren er minder ziek van worden en dat in ieder geval de scholen nog open zijn, waar ze hun vrienden kunnen zien. "Jongeren worden lang niet zo ziek van corona als oudere mensen en de maatregelen zijn soepeler voor ons."

3.4 Mentale gesteldheid

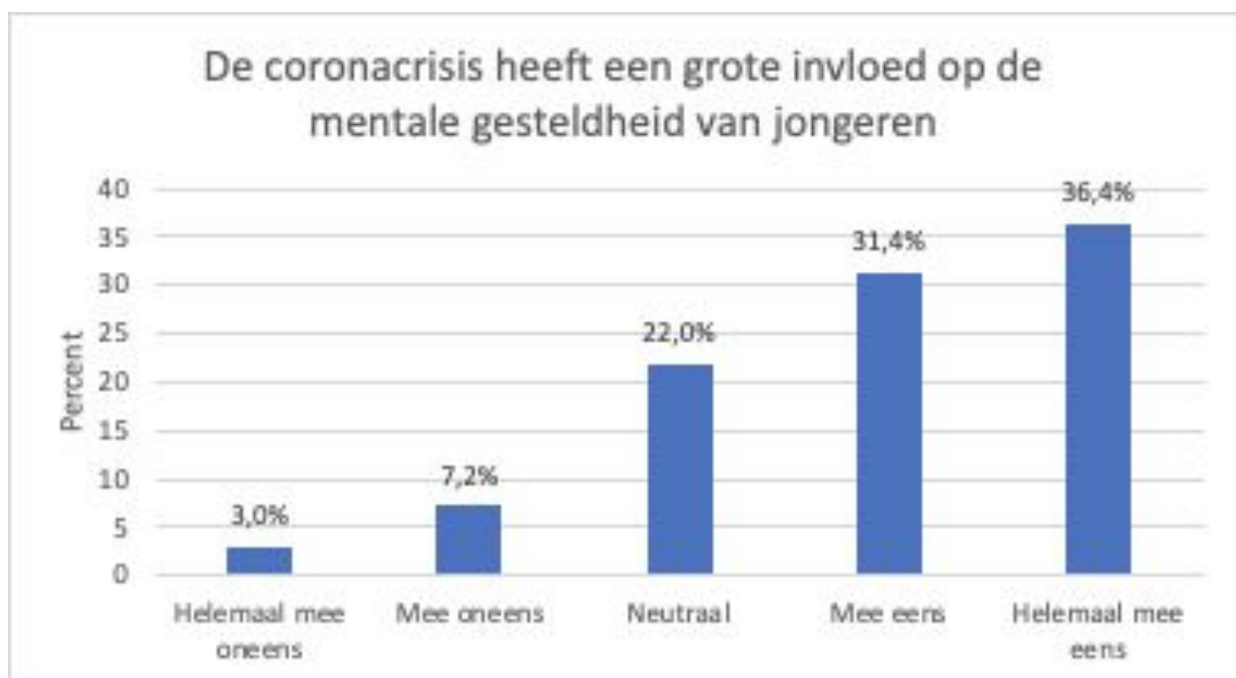
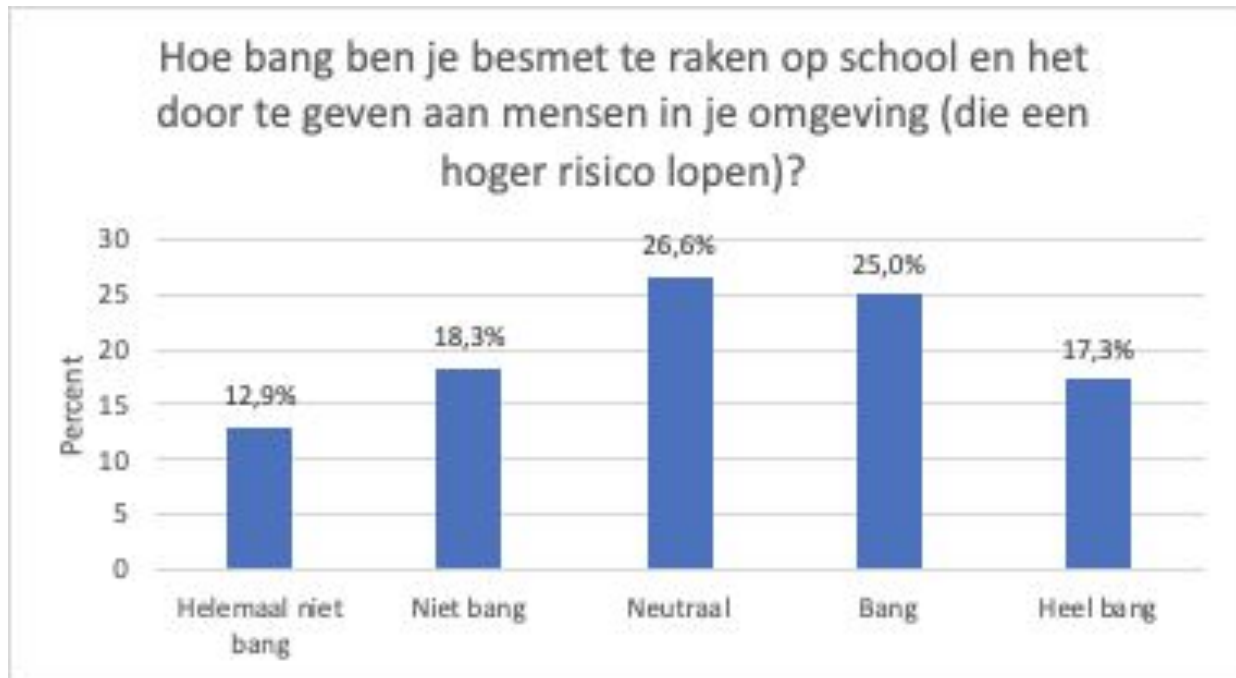
Woon je in huis met iemand die extra vatbaar is voor het coronavirus, bijv. doordat diegene ziek is of ouder dan 70?

	Frequentie	Percentage
Nee	1048	72.6
Ja	395	27.4
Totaal	1443	100.0
Vraag overgeslagen	3	
Totaal	1446	

Geeft jou dit extra zorgen?

	Frequentie	Percentage
Nee	52	13.2
Ja	165	41.9
Een beetje	177	44.9
Totaal	394	100.0

3.4 Mentale gesteldheid

3.4 Mentale gesteldheid

Noem 1 ding dat je het vervelendste vindt aan de coronacrisis (open vraag gesteld aan alle respondenten).

Het blijkt moeilijk te zijn om één ding te noemen, want veel scholieren grijpen deze open vraag aan om te vertellen wat ze allemaal vervelend vinden. In de antwoorden zijn een aantal trends te herkennen. Zo wordt vaak genoemd dat jongeren het vervelend vinden dat alles wat het leven leuk maakt als je jong bent, niet meer kan. Alle leuke dingen zoals afspraken met vrienden, sportwedstrijden en feestjes gaan niet door. Omdat er zo weinig te doen is, komen jongeren maar weinig het huis uit. Daardoor voelen ze zich 'opgesloten': "Ik kan nergens naartoe en heb niet echt het gevoel alsof ik vrijheid heb."

Daarnaast is de beperking van sociaal contact met anderen voor de ondervraagde jongeren één van de meest genoemde thema's. Scholieren missen het afspreken met vrienden en voelen zich vaker alleen. "Ik vind het erg dat ik mijn vrienden niet meer elk weekend kan zien om even te ontladen." Ook het beperkte sociale contact met familieleden, zoals opa's en oma's, vinden jongeren lastig.

Een derde trend in de antwoorden die opviel, is onzekerheid en onduidelijkheid. Jongeren weten niet wat ze kunnen verwachten, de situatie is zeer veranderlijk. "Ik vind de onzekerheid over de toekomst vervelend. Hoe gaan de examens, komt er een lockdown? Kan ik morgen nog doen wat ik dacht te gaan doen?" Bovendien is er veel onduidelijkheid over de maatregelen: scholieren weten niet meer wat nou wel en niet mag.

Verder blijkt dat veel scholieren last hebben van angstgevoelens ten gevolge van de coronacrisis. Ze hebben angst om zelf besmet te raken en zodoende ook meer kwetsbare familieleden te besmetten.

3.5 Eindexamenkandidaten

Totaal aantal respondenten dat in het eindexamenjaar zit: 679

Denk je dat de coronacrisis invloed heeft op je voorbereiding op het centraal eindexamen?

	Frequentie	Percentage
Nee	37	5.4
Ja	642	94.6
Totaal	679	100.0

De volgende vraag is alleen gesteld aan de 642 examenkandidaten die vinden dat de coronacrisis een grote invloed heeft op de voorbereiding op het eindexamen.

Op welke manier? (meerdere antwoorden mogelijk)

	Frequentie	Percentage
Ik ben minder goed voorbereid door onzekerheid rondom de eindexamens	493	76.8
Ik ben minder goed voorbereid door lesuitval	373	58.1
Ik kan me minder goed concentreren	361	56.2
Ik ben minder gemotiveerd vanwege de coronacrisis	349	54.4
Anders	43	6.7

*Bij de optie 'Anders' werden de leerachterstanden die in het vorige schooljaar zijn opgelopen het meest genoemd

3.5 Eindexamenkandidaten

Mijn school heeft vanwege de coronacrisis extra dingen geregeld om ons toch goed op het centraal eindexamen te kunnen voorbereiden.

	Frequentie	Percentage
Nee	509	75.0
Ja	170	25.0
Totaal	679	100.0

Ik vind dat er vanuit school voldoende aandacht is voor eindexamenkandidaten.

	Frequentie	Percentage
Nee	454	66.9
Ja	225	33.1
Totaal	679	100.0

Ik vind dat er vanuit de politiek voldoende aandacht is voor eindexamenkandidaten.

	Frequency	Percentage
Nee	487	71.7
Ja	29	4.3
Weet ik niet	163	24.0
Totaal	679	100.0

3.5 Eindexamenkandidaten

Politieke partij D66 stelt voor het centraal eindexamen te spreiden over 3 maanden (mei, juni en evt. juli). Wat vind je hiervan?

	Frequentie	Percentage
Slecht idee	426	62.7
Goed idee	253	37.3
Totaal	679	100.0

Ik vind dat het centraal eindexamen net als vorig jaar gecancelld moet worden.

	Frequentie	Percentage
Nee	229	33.7
Ja	450	66.3
Totaal	679	100.0

3.6 Leerlingen die tot een risicogroep behoren

In totaal hebben 98 respondenten aangegeven tot een risicogroep te behoren.

Astma werd het vaakst genoemd als reden. Daarnaast werden longproblemen, een hartziekte of een chronische ziekte een aantal keer genoemd. Niet iedereen heeft een reden opgegeven, deze vraag was niet verplicht.

Er is op mijn school extra aandacht voor leerlingen die tot een risicogroep behoren.

	Frequentie	Percentage
Nee	86	87.8
Ja	12	12.2
Totaal	98	100.0

Ik merk dat ik achterloop met schoolwerk ten opzichte van leerlingen die niet tot een risicogroep behoren.

	Frequentie	Percentage
Nee	78	79.6
Ja	20	20.4
Totaal	98	100.0

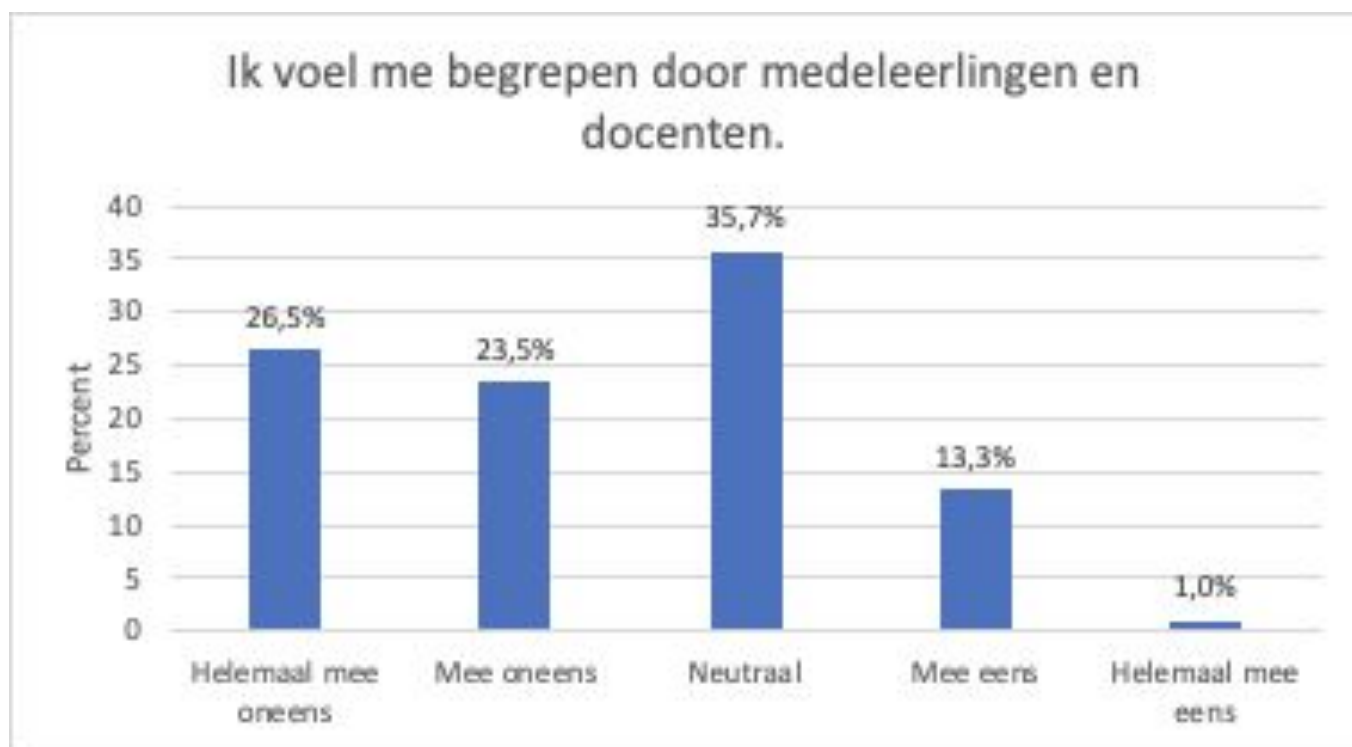
3.6 Leerlingen die tot een risicogroep behoren

Ik kan niet naar school omdat ik tot een risicogroep behoor.

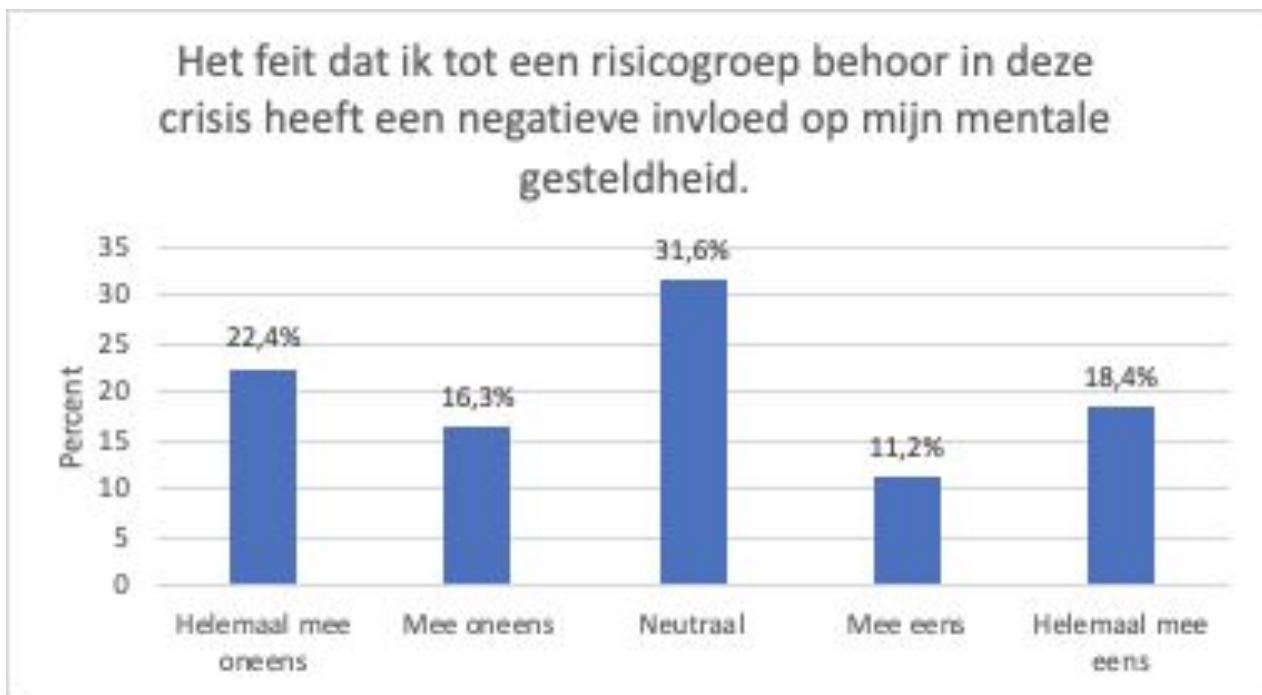
	Frequentie	Percentage
Klopt niet	92	93.9
Klopt	6	6.1
Totaal	98	100.0

Ik ben bang om besmet te raken dan leerlingen die niet tot een risicogroep horen.

	Frequentie	Percentage
Nee	39	39.8
Ja	59	60.2
Totaal	98	100.0

3.6 Leerlingen die tot een risicogroep behoren

4. Samenvatting resultaten

Allereerst is het interessant te vermelden dat van de 486 respondenten die zich al eens hebben laten testen op corona, slechts 5,8 procent positief getest is. Scholen worden vaak beschreven als corona-brandhaarden, maar op basis van deze gegevens valt dit dus te betwifelen.

Maatregelen op school

Wat betreft de situatie op school, hebben scholieren meer vertrouwen in docenten dan in hun medeleerlingen. Ze vinden dat docenten zich beter aan de maatregelen houden. Wel geeft bijna tweederde van de respondenten aan het moeilijk te vinden om altijd afstand te houden tot docenten.

Een ruime meerderheid (70 procent) van de scholieren vindt het begrijpelijk dat ze verplicht een mondkapje moeten dragen op school. Op de vraag of ze het vervelend vinden dat ze een mondkapje moeten dragen, reageren ze wat verdeelder. Een kwart vindt het heel vervelend. Een vijfde helemaal niet. Interessant is dat vmbo'ers het een stuk vervelender lijken te vinden dat ze een verplicht een mondkapje op moeten. 35 procent van de vmbo'ers vindt het heel vervelend, tegenover 28 procent van de havisten en 19 procent van de vwo'ers (zie bijlage 5.1 'uitsplitsing resultaten' op pag. 45). Hoewel het dragen van mondkapjes verplicht is, wordt dit op de meerderheid (55 procent) van de scholen niet streng gehandhaafd.

Opvallend is dat bijna tweederde van de scholieren niet aan hun docenten merkt dat ze het zwaarder hebben sinds de crisis. De ruim 500 respondenten (36 procent) die dit wel hebben gemerkt, geven aan dat docenten prikkelbaarder zijn en gestrest overkomen. Er wordt volgens hen veel van de docenten verwacht i.v.m. het geven van online en fysiek onderwijs tegelijkertijd. (Zie pag. 12 voor quotes hierover).

Bij meer dan 80 procent van de scholen moeten de ramen van de lokalen nog steeds open voor ventilatie. Hoewel een aantal scholieren begrijpen dat dat moet, vinden de meesten het wel heel koud. Ze zijn bang dat ze hierdoor verkouden worden, waardoor ze thuis moeten blijven en een test moeten doen. (Zie pag. 13 voor quotes hierover).

Op de vraag of ze liever naar school gaan met alle maatregelen dan dat alles weer online gaat, reageren de respondenten erg verdeeld. 46 procent is het hiermee oneens, 40 procent is het ermee eens en de rest is neutraal.

Missen van lessen en leerachterstanden

Ruim 60 procent van de scholieren geeft aan thuis te blijven bij milde klachten. Ruim de helft (53 procent) van alle respondenten zegt dat veel klassen deels leeg zijn hierdoor. Van de 819 scholieren die zelf al wel eens thuisgebleven zijn vanwege milde klachten, zegt 56 procent dat ze hierdoor belangrijke lessen en/of toetsen hebben gemist. Ruim 80 procent van hen vindt dit stressvol.

Op bijna de helft van de scholen (47 procent) is er af en toe lesuitval omdat docenten met klachten thuisblijven. Bij ruim 20 procent komt dit regelmatig voor. Ruim 60 procent van de scholieren geeft aan het gevoel te hebben een leerachterstand op te hebben opgelopen vanwege de coronacrisis. Bijna driekwart (74 procent) van deze groep zegt dit stressvol te vinden. Onder eindexamenkandidaten liggen deze percentages nog hoger. 70 procent heeft het gevoel een leerachterstand te hebben opgelopen en 80 procent zegt dit stressvol te vinden.

Hoewel de meeste scholieren de huidige situatie beter vinden dan de online lessen van afgelopen schooljaar tijdens de lockdown, zou een meerderheid (58 procent) van de scholieren het toch beter vinden als de scholen weer worden gesloten. Dit geldt in meerdere mate voor jongens (63 procent) dan voor meisjes (56 procent). Ook is dit idee populairder onder vmbo'ers (67 procent) dan onder havisten (60 procent) en vwo'ers (54 procent). (Zie bijlage 5.2 en 5.3 'uitsplitsing resultaten' op pag. 46).

Maatregelen in het algemeen en beeldvorming in media en politiek

De meeste respondenten (60 procent) vinden dat jongeren het niet beter en niet slechter doen dan andere leeftijdscategorieën wat betreft de maatregelen. 32 procent vindt dat ze het slechter doen en slechts 8 procent vindt dat ze het beter doen. De vele berichten over feestjes onder jongeren wordt vaak genoemd als reden dat jongeren het slechter doen. Daarnaast vinden veel respondenten dat jongeren minder goed afstand houden en dat het hen wat minder boeit omdat ze niet tot een risicogroep behoren. (Zie pag. 21 en 22 voor quotes hierover).

43 procent van de respondenten vindt de maatregelen zoals ze nu gelden terecht. Een kwart is neutraal en 22 procent vindt de maatregelen niet terecht. Het feit dat tieners wel met een grote groep in de klas mogen zitten, maar niet met een veel kleiner groepje buiten of thuis mogen afspreken, wordt het vaakst gegeven als reden dat de maatregelen onterecht zijn. Toch is er ook een aantal scholieren die vinden dat de maatregelen wel strenger zouden mogen. (Zie pag. 24 voor quotes hierover).

De meerderheid van de respondenten (58 procent) herkent zich niet in de berichtgeving over jongeren in de media. De meest gehoorde reactie is dat scholieren vinden dat zij de schuld krijgen, terwijl ook volwassenen zich vaak niet aan de regels houden. Ze vinden dat er in de media alleen gefocust wordt op de kleine groep jongeren die het 'verpest voor de rest'. (Zie pag. 25 voor quotes hierover). Bovendien voelt 57 procent zich niet gehoord door volwassenen en vindt 55 procent dat de politiek niet voldoende rekening houdt met de wensen, ervaringen en gevoelens van jongeren.

Mentale gesteldheid

Bijna de helft van de respondenten (48 procent) voelt zich nu slechter dan voor de coronacrisis. 40 procent voelt zich hetzelfde en 12 procent voelt zich beter. Opvallend: meisjes voelen zich vaker slechter, maar ook vaker beter dan jongens. Bij de jongens voelt een grotere groep zich hetzelfde (zie bijlage 5.4 'uitsplitsing resultaten op pag. 48). Gevoelens die veel scholieren ervaren zijn stress, vermoeidheid en eenzaamheid. 85 procent geeft aan deze gevoelens nu vaker te hebben dan voor de coronacrisis.

De meeste scholieren (46 procent) vinden dat jongeren even hard geraakt worden door de coronacrisis als andere leeftijdscategorieën. 36 procent vindt dat jongeren harder geraakt worden en 18 procent vindt dat ze minder hard worden geraakt. De voornaamste reden dat jongeren vinden dat ze harder worden geraakt, is omdat sociaal contact in hun levensfase een grotere rol speelt. Ook vinden ze dat de leerachterstanden een grote impact hebben en maken ze zich zorgen over de toekomst. Van de scholieren die vinden dat ze even hard geraakt worden als andere leeftijdscategorieën is het meestgehoorde antwoord dat iedereen dingen moet inleveren. (Zie pag. 30 voor quotes hierover).

68 procent van de respondenten is van mening dat de coronacrisis een grote impact heeft op de mentale gesteldheid van jongeren.

Eindexamenkandidaten

Van de 679 eindexamenkandidaten in het onderzoek, geeft maar liefst 95 procent aan dat de coronacrisis invloed heeft op de voorbereiding voor het centraal eindexamen. Vooral de onzekerheid rondom de eindexamens spelen hierin een grote rol. Bij de optie 'other' worden de opgelopen leerachterstanden het meest genoemd.

Driekwart van de eindexamenkandidaten geeft aan dat er geen extra regelingen zijn getroffen op school voor de eindexamenleerlingen. Bijna 70 procent vindt dan ook dat er niet genoeg aandacht is voor deze groep op school. Ruim 70 procent vindt dat er ook vanuit de politiek niet genoeg aandacht is voor eindexamenkandidaten. 66 procent vindt dat de eindexamens net als vorig jaar gecancelled moeten worden.

Risicogroep

Van de 98 respondenten die tot een risicogroep behoren, geeft de meerderheid (88 procent) aan dat er op school geen extra aandacht is voor hen. Toch zegt 80 procent dat ze niet achterlopen met schoolwerk ten opzichte van leerlingen die niet tot een risicogroep behoren. Ook kunnen de meeste leerlingen die tot een risicogroep behoren (94 procent) gewoon naar school.

60 procent van deze leerlingen geeft aan bang te zijn om besmet te raken dan leeftijdsgenoten die niet tot een risicogroep behoren.

De helft van de leerlingen die tot een risicogroep behoren voelt zich niet begrepen door medeleerlingen en docenten wat betreft hun situatie. Ook heeft een meerderheid (55 procent) het idee dat de mensen in hun omgeving geen extra rekening met hen houden.

5. Bijlagen - uitgesplitste resultaten

Bijlage 5.1

Ik vind het vervelend om een mondkapje te moeten dragen op school – per niveau

		Ik vind het vervelend om een mondkapje te moeten dragen op school.					Totaal	
		Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens		
Niveau	Vmbo	Aantal	37	32	40	48	84	241
		Percentage	15,4%	13,3%	16,6%	19,9%	34,9%	100%
	Havo	Aantal	103	88	76	90	140	497
		Percentage	20,7%	17,7%	15,3%	18,1%	28,2%	100%
	Vwo	Aantal	147	195	120	111	134	707
		Percentage	20,8%	27,6%	17,0%	15,7%	19,0%	100%
Totaal	Aantal	287	315	236	249	358	1445	
	Percentage	19,9%	21,8%	16,3%	17,2%	24,8%	100%	

Bijlage 5.2

Ik zou het beter vinden als de scholen weer worden gesloten - per geslacht

			Ik zou het beter vinden als de scholen weer worden gesloten.		Totaal
			Nee	Ja	
Wat is je geslacht?	Meisje	Aantal	409	530	939
		Percentage	43,6%	56,4%	100,0%
	Jongen	Aanta	181	302	483
		Percentage	37,5%	62,5%	100,0%
	Zeg ik niet	Aantal	13	11	24
		Percentage	54,2%	45,8%	100,0%
Totaal	Aantal	603	843	1446	
	Percentage	41,7%	58,3%	100,0%	

Bijlage 5.3

Ik zou het beter vinden als de scholen weer worden gesloten - per niveau

		Ik zou het beter vinden als de scholen weer worden gesloten.		Total	
		Nee	Ja		
Welk niveau doe je?	Vmbo	Aantal	79	162	241
		Percentage	32,8%	67,2%	100,0%
	Havo	Aantal	197	300	497
		Percentage	39,6%	60,4%	100,0%
	Vwo	Aantal	326	381	707
		Percentage	46,1%	53,9%	100,0%
Totaal	Aantal	602	843	1445	
	Percentage	41,7%	58,3%	100,0%	

Bijlage 5.4

Ik voel me sinds de coronacrisis... - per geslacht

			Ik voel me sinds de coronacrisis...			Totaal
			Slechter	Hetzelfde	Beter	
Wat is je geslacht?	Meisje	Aantal	468	346	125	939
		Percentage	49,8%	36,8%	13,3%	100,0%
	Jongen	Aantal	211	229	43	483
		Percentage	43,7%	47,4%	8,9%	100,0%
	Zeg ik niet	Aantal	13	9	2	24
		Percentage	54,2%	37,5%	8,3%	100,0%
Totaal	Aantal	692	584	170	1446	
	Percentage	47,9%	40,4%	11,8%	100,0%	